

" تهنه رۆژیک

بۆ

فریودانی کچانی ههوا"

هیچ بهرواریک و بۆنهیهک قهرهبووی ئهو ئازار و ژان و ستهمه ناکاتهوه که کچان و ژنانی ناو مهملهکهتی نیرینهکان به درێزایی ژیان و میژووی خویان دهیچێژن. ههس به راست له کۆنهوه گوتراوه که ههموو دونیا کراوهیه و مائی پیاوانه، به تهنه یهک مأل یان خانوو که پتر له زیندان دهچیت هی ژنان و کچانه، گهرچی کۆمپیهاله و تاپۆ رهشهکهی له ناو گیرفانی پیاوهکانه، به واتا خانمان له ناو ئهو مالهشدا کریگرته و کریچی پیاوانن، لهوهش قهباحتر و ناشیرینتر ههس ههموو ژوورمهکان هی پیاوانن، به ژووری نووستنیشهوه که گوایه بۆ خانمان رازاوهیه، دیاره مووبهق/ ئاشپهزخانهش که ژنانی کهبیانوو تیایدا دهسووتین ههس وهک ژوری خهوتن شانشینی پیاوانه بۆ

چیژ بردن، وهلی لهسهر تهختی خهوتن ژنان تا ههنووککش پتر له بووککشووشهکانی سیکس دهچن، یان تهنهکه و سهتلی خوّل و خاشاکی شههوهتی میرده مونهکان. نهک بنیادم و ژنانی سهرمهست به سوز و عیشق. تهرخانکردنی روژیک و بگره مانگ و سالیکیش ناتوانیت نهو میژووه پر له ستهم و چهوساندنهوهیه بسریتتهوه، یان کالی بکاتهوه، که خودی ههر ههموو بزاف و گوتار و رابوون و ههگهرانهوهی فیمنیستهکانی روژئاوا و روژههلات بو ماوهی چهندين سهدهیه به جورهها زمان و شیوه و به نامرزی جیاواز تیدهکوشن تاوهکو بنهبری بکهن، به تایبتهی نهو خانمانهی که خویمان به رادیکال دهزانن، که گومانی قوولیان له کوی میراتی فیکری و کولتووری مروّقایتهی ههیه که ههر ههمووی دهستکردی پیاوه و ههر بو خوشی و بهرژمونهندی خوئی دروستی کردوه، ناخر که نیرینهکان یاسا و ریسا و شهرعیان دادهرشت و دنوو سییهوه، یهک ژن له ناو نهو نهنجومهنی نیرگهل و کهلهگایانه به میوانیش بانگهیشت نهکراوو.

ههلبته لهمرۆکهدا کومهلیک له پیاوان که به ژماره کهمن بوونهته خهمخوری رهسن و نههمهکار بو بانگهشهی نازادی خانمان، لهتهک نهو پیاوانهی که دروشمی یهکسانیان بهرز کردوتهوه که رهنج دهن لهسهر بنهمای رهگهز جیاوازی له نیوان مینه و نیرینه نهکریت، بهلام به بهراورد لهگهل ملیونههای دیکه که بروای به نایهکسانی و جیاوازی ههیه: ههر دوو تای تهرازووهکه زور لاسهنگ و سهره و ژیره. ههلبته له نیو ههنديک نهتهوه و ولاتدا نهو تیکوشانه بهرهمی ههبووه، لهسهر ناستی ژیانی ئابووری و رامیاری و کومه لایتهی و فهرهنگی، بهلام گهر راستگو بین هیشتا دهسته لاتی ستهمکارانهی باوکسالاری یان پیاوسالاری هیز و ههژمونی خوئی زال کردوه و تا ههنووککش پیادهی دهکات، چ له خوژئاوا و چ له خوژههلات، بی سلکردنهوه دهلیین که له ناو کایهی سیاست و ئایین و سهرمایهگوزاری و کولتوووریدا هیشتا پیاوان زالترن و کهمترین پانتایی و ههل و بوار و زهمینهسازی بو خانمان خوش نهکراوه که بیینه مهیدانی و بین به کارهکتیری سهرهکی ناو ژیانیکی شکومندانه. ههر بو نمونه: نوهد نو دهر سهدی سهرمایهی دونیا هی پیاوانه، یهک دهر سهدی سهرمایهی دونیا لای خانمانه، دیاره له ناو کایهی ئایین و رامیاری و پهروهرده و کوی خانه و کایهکانی دیکهی چالاکی مرویی ههر نهوان سهردهسته و بریادهرن به پیوانه و ریژه ههره زورمهکی پیاوانن نهک ژنان.

نایا نهوهیان چ روژیکه ره شه که سالانه له "ههشتی مارت" دا خه لکانیک گول
 دهبه خشنه وه و ناهنگ ساز دهکن، که به ملیونه ها له ژنان له ماله کانی خوین
 زینداین، جا چ کوشک-نشین بن یان که لاهه نشین، یان ناواره و مال به کوله من
 دهر نهجامی نه جهنگانه ی که پیاهه کان به ناوی کرینه وه ئابرووی تکاوی خودا یان
 دروی خوشه ویستی نیشتمان و یان به ناوی نهته وه په رستی و خه لک و خاکپه رستی له
 "ره شه لاتی ناوهر است" دا نهک "روژه لاتی ناوهر است" بهر پایان کردوه، هاوکات
 به ملیونه هاش ناواره و دهوار نشین، تلاوه و کوشته ی کوچ و رهوی ملیونین، که
 بهر هه مه که ی ناوهدان کردنه وه ی گورستانه کان بووه، کاولکاری و دوزه خ سازکردن و
 گورینی مهمله که ته کان: که بوون به قهسابخانه و شیتخانه و بهندیخانه و خهسته خانه
 که تیایدا هه رزانتترین شت مهرگی مروف خویتی، که دوا جار باجه که شی ژنان و
 مندا لان دهیده و دهن به سووتووی جهنگ و پیخوست و قوربانی، هه لیه ته هه ر و
 بووه، پیاهه کان شه ده نینه وه و جهنگه خویناوییه کان بهر یا دهکن، له ناکامدا ژنان
 ره شووش دهن و ناچارن به وه ی که بیوه ژنکوشی بکن و کچه کانی ش پرچی سپی
 بهونه وه.

هیشتا که له دونیای ئیمه دا ژن کانگا و سه رچاوه ی فیتنه و ناشووب و نازاوه یه، به
 سه ده ها مه لا و ناخوند له سه ر مینبهره کانیان له سه ده ی بیست و یه کدا نه م وینه و تابلو
 ناشیرینه به سه ر خه لکی و پیاهه کاندا په خش و بلاو ده که نه وه. فیمینسته رادی کاله کان
 له وه توور من که له هه ر سی کتیه ناسمانییه کاندا نه وه خودی "ناده م" ی باوکه که پیش
 "حه وا" ده خو لقی ت، گوایه "حه وا" له په راسووی چه ی ناده م دروست کراوه که
 خواریشه، بویه هه همیشه دایکم دهیگوت: کور ه که م ئیمه ی کچانی "حه وا" گونا هبارین که
 دایه گهوره مان وای کرد به ههشت بدورینین، له په راسوویه کی خوار دروست بووین و
 مه حاله راست ببینه وه، به ملیونه ها له ژنان و پیوانی سه ر رووی زه مین به ریز و
 تر سه وه بروایان به م خور افه ت و خه یاله ناشیرینه هه بووه، به دریزی میژوو، دیاره
 هه نوو که ش له جیهانی ئیسلامی و عه ره بی هیشتا که نه م وینه ناشیرینه له خه یالدانی
 خه لکانی ئیمه دا ماوه و له چوار چیه ی زیریندا هه لده گیریت و به دیواری ماله کاندا
 هه لده واسرین، که به یانین کار و نه رکی کچان و خوشکان و دایکانی ئیمه یه که به
 فرمی سکی چوان شووشه ی سه ر نه تابلویه ناشیرینه پاک بکه نه وه که هه قایه تی

رسوایی خویان دهگیریتوه، له رۆژگاری داستانی "ههزار و یهک شهوهی" (شههره زاد) هوه تاوهکو ئیستا. دیسانهوه ئهوه "ئادهم" بووه که ناو له شتهکانی دهوروبهری خۆی دهئیت، ناوانانی ههر ههموو ئهوه شتانهی که لهسه زهمین و ئاسمان دهیانینیت، داخهکه کارهسات ئهوهیه که سهههتا "حهوا" خۆی نازانیت له پیناو رهواندهوهی تهنیایی ئادهم خولقاوه، ههر خودی "ئادهم" خۆی ئاوریک له "حهوا" خان دهدهاتهوه و پێیدهئیت: خانمی خرتی.. لهمهروکهوه توش ناوت "حهوا"یه.

ئا ئیرهوه کارهساتی خانمان دهست پێدهکات که ههر له سهههتاوه خویان نازان له پیناو چی دروست کراون، لهوهش کوشندهتر ئهوه مافهیان نهئیت ناویک بو خویان بدۆزنهوه وهک دایکه ههوا که ههقی نهبووه نه خۆی ناو له خۆی بنیت، نه مافی ئهوهشی ههبووه وهک "ئادهم"ی دلخوازی ناو له دیارده و شتهکانی دهوروبهر بنیت. بیرمان نهچیت که گهورهترین سووکایهتی بو من ئهوهیه که له ههموو دونیادا تا ههنووکهش کچان و کوران به ناوی باوکیانهوه یان میردهکانیانهوه بانگ دهکری. ئهوهی ئهوه مافهش دهدهات به "ئادهم" که ناو له شتهکان بنیت و بگره خۆی فیوری دهکات و بهدهم زمان پزانهوه زار ههلبینیت: خودی یهزدان خویهتی.

چش لهوهی که "حهوا" دهکریت به رهزمی فریودانی "ئادهم" به یارمهتی و تهرهدانی شهیتان بو ههوا که ئهوه وینهیهش زهق و زال دهچهسپیت که بووته یاهوری شهیتان بو دستخهروکردنی "ئادهم" که ههلبهته دهکرا "حهوا" بییت به نمونهیهکی نازایهتی و یاخیکهری و قهدهغهشکینی که یهزدان خۆی دهستی نهگرتوو، چونکه ئیدی "حهوا"ی سههرکیش و دلنازا ههز به ئهزموونیکتی تازه دهکات، کهچی له خهیاالدانی مروقایهتی بووه به رهمز و سومبولی فیتنه و فریودان نهک سهههستی، که ئهوهش بو خۆی کاری نیرهوز و پیاوهکان بووه که وای بهونهوه، له کاتیکیا یهزدان دهیتوانی دهستی ئادهم و ههوا بگریت و نههیلنیت دهست بو میوه ههراکهکه ببهن، بهلام دهکریت وای شی بکهینهوه که یهزدان ههزی به گهمهی نازادی و سههرکیشی کردوو که به ملیونهها ئاییندار خویان لهم وینه پاک و جوانه دههزنهوه و پشت له حکمهتی ئیلاهی دهکهن که رهنگه و دهکرا مروق بیکات به سهههشقی سهههستی نهک گوناهباری، بهلام پیاوانی ترسنوک و توقیو له جوانی و سههرکشی و سههرکیشی

ژنان و کچان هەر دهبوو بهم چهشنه راقه‌ی بکه‌ن و دایکه‌ه‌وا و کچه‌کانی بکه‌ن به که‌تنکه‌ر و خاوه‌نی یه‌که‌مین گونا، له‌وساوه و بو هه‌تاهه‌تایه!

ئایا "هه‌شتی مارت" که یاد-روژی ژنانه له‌سه‌ر زهمین توانیوییه‌تی ئهم وینه ناشیرینه له خه‌یال‌دانی ملیونه‌ها بس‌ریته‌وه، به تاییه‌تی له‌م ده‌قه‌ری که ناوی "ره‌شه‌لات" ه‌یان جیهانی عه‌ره‌بی و ئیسلامی؟ من گومانیک‌ی گهوره‌م له د‌لدایه. بیرمان نه‌چیت که ئیسلامی سیاسی به در‌یژایی سه‌ده‌ی بیست نه‌خشه و ئه‌نداز‌ه‌سازیه‌کی هینایه‌ کایه‌وه که بی‌جگه له فوبیا و ترس و توقین له ژنان ه‌یچی دیکه‌ی نه‌بووه، که مه‌رجه بزانی که ئهو وینه ناشیرینه‌ی بو ژنان کرد به وینه‌یه‌کی زال و ئه‌زله‌ی که چه‌نده‌ها سه‌ده و سیا سالی گه‌ره‌که و ده‌ویت که که‌مه‌کی ک‌آلتر ببیته‌وه. ریک له‌وه ده‌چیت که خودی ژن یان گیانی که به "عه‌ره‌ت" ناوزه‌د کراوه و من و تو له‌وه ده‌روازه‌یه‌وه بووین به میوانی ئهم دونیایه، ئهم دامین و کانگای ژیان و سه‌رتوپی ه‌هر ه‌موو چی‌زه‌کانیش وه‌ها ترسناک وینای کراوه که له سی‌گوشه‌ی "بیرمیودا / په‌رمودا" ده‌چیت که که‌وتوته ناو "توقیانوسی ئه‌ئله‌نتیک". گوایه گ‌یژه‌نیکی زی‌ده قوول و ده‌ریالووش و ترسناکه که ه‌هرچی که‌شتی و گه‌می و پا‌پور ه‌هن: که نریک ده‌بنه‌وه قووتیان ده‌دات و هه‌ل‌یانده‌لووشیت، بگه‌ره فرۆکه‌کانی ئاسمانیش که به‌سه‌ر ئهو سی‌گوشه‌یه‌ی "بیرمیودا/ په‌رمودا" یه‌ تیده‌په‌رن، به ه‌هر ه‌موو سه‌رنشینه‌کانیه‌وه له ناو خویدا نوقمیان ده‌کات و ه‌هرگیز نادۆزرینه‌وه. له مه‌رۆکه‌دا ئهم وینه‌یه‌ی که له لایه‌ن ره‌ه‌به‌رانی ئایینداره توندروکان بو خانمان ره‌سم کراوه زور ترسناک‌تره له‌وه‌ی خه‌یالی "ئیبلیس" یش بیگاتی.

"هه‌شتی مارت" بو ه‌هر خه‌لکیک و نه‌ته‌وه‌یه‌ک مانایه‌کی که‌م و زوری هه‌بیت، بو ئیمه‌ی نیسته‌جی له "ره‌شه‌لاتی ناوه‌راست" ناتوانیت خه‌می تاکه بیوه‌ژنیک و ته‌نیایی قه‌یره کچیک به‌ه‌وینیته‌وه، یان فرم‌یسی کچوله‌یه‌کی برسی و بنیشته‌فروش بس‌ریته‌وه له‌سه‌ر شه‌قامیک‌ی سیخناخ به ماشینی دوا مودیل که ره‌نگه تاوه‌کو ئیواره‌یه‌کی تاریک ه‌یچ خواپیداویک به ریکه‌وت جامی ماشینه‌که‌ی دانه‌داته‌وه و میه‌ریک بنوینیت.

ئایا به راست شووړه یی نییه که تا که یهک روژ بدهین به خانمان که زوړیک لهوان (۳۶۵) روژ له سالیکیدا ده تلینهوه؟ چ به بیانوی ناهنگ و شادی بیت، یان به ناوی روژی ژنان، کهچی هر ئهمرؤ به ملیونه ها ژن له پرسه ی نه بر او دا گهر مه شین و واو میلا دهکن و شیوهن دهگیرن، که بهدم گریه و زاری و داد و فوغانهوه عهرشی فلهک دهلهر زینن، کهچی دلای پیواوه دلبر دینهکان نالهرزن که جهنگهکان بهرپا دهکن و ناسرهون.. هرگیزا و هرگیز!

چ سهیره که لهو ته ی ئیمه ی مهردمگهل هین به "ناده میزاد" ناوزده دهکرین، نهک حهوازاده، هر ههموو شتهکان مولکی پیواهکانه، بگره مهرگ و ژیانیش به دهستی ئهوانه، خواهانه و شاهانه فرمان و سزا دهردهکن، جهنگهکانیش به فرمانی ئهوان بهرپا دهکرین.. بهلام که مائناوایی لهم دونیایه دهکین به ناوی دایکمانهوه "تهلین" دهرینن، نهک لهبر ئهوه ی که من و تو کوری دایکمانین.. هرگیز.. بهلکو گومان و ترسیکه لهوه ی نهکا پلکه "زاری" دایکم و دایکی توی چهلنگ فالیان له پیوایی دیکه خوار دیتت و نهک باوکانی خومان.. من بو خوم زور جارن شهرمی له خوم دهکم و تهریق دههوه که سر به توخمی ناده میزادانم.. ناخر پشکی ئیمه ی نیرینه له پیسکردنی ههوا و ناو و خاک: پشکی شیره، ئهم ئهستیرهیه به دهستی ئیمه بوگنی کردوه و وا بروات دهکوژ یتهوه، گوايه مروث جیگر و خلیفه ی خودایه لهسر زمین، دهی باشه.. ئهگر درنده ی خودا بووایه ج ویرانه خاک و کاولکاری و خوینبار نیکی دیکه ی ساز و گهرم دهکرد، بهلام ناشزانم ناخو چون دهبووم گهر سر به توخمی حهوازاده بوومایه.. بهلام دلنایام که تووره و غه مگین و یاخی دهبووم، بو هه میسه لهو میوه قهده غهکراو و حهرا مانه دهخوار د که بو یهکه مجار "دایکه حهوا" ی نهبرد و سرکesh و دلنازا و یاخی دهمی بو برد...!!!

(شیرۆ-ی زاری-دوم)

ههشتی مارت/۲۰۱۹